

СИЛАБУС SYLLABUS	Навчальна практика Дендрологія	
	Educational practice Dendrology	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	НП.3	
Освітній рівень Level of Education	Бакалавр (перший)	
	Bachelor (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	20	Аграрні науки та продовольство Agricultural sciences and food
Спеціальність Field of Study	205	Лісове господарство Forestry
Освітня програма Degree Programme	Лісове господарство	
	Forestry	

Силабус навчальної практики освітньої компоненти «Дендрологія» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Лісове господарство» спеціальності 205 «Лісове господарство». Березне. НСІ НУВГП. 2023. 11 стор.

ОП на сайті інституту:

https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=195&id=471&Itemid=100000000000

Розробник силабусу: *Семенюк М.В., старший викладач кафедри лісівництва*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 15 від “28” серпня 2023 року

Завідувач кафедри: _____ Івашинюта С. В., кандидат
сільськогосподарських наук.

Керівник (гарант) ОП: _____ Фізик І. В., кандидат
сільськогосподарських наук, доцент.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від “01” вересня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: _____ Фізик І. В.,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА «ДЕНДРОЛОГІЯ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Лісове господарство</i>
Спеціальність	<i>205 «Лісове господарство»</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 рік навчання скорочений, 2 семестр 2 рік навчання, 4 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>6 кредитів ЄКТС</i>
Практичні роботи:	<i>72 год. – денна форма 24 год. - заочна форма</i>
Самостійна робота:	<i>108 год – денна форма 156 – заочна форма</i>
Курсова робота:	<i>немає</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
<p>Лектор</p> 	<p><i>Семенюк Микола Віталійович, старший викладач кафедри лісівництва</i></p>
Вікіситет	https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/struktura-lis/kafedra-lis/kolektyv-kafedry-lisivnytstva/semeniuk-mykola-vitaliiovych
ORCID	https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0002-4084-7225
Як комунікувати	<i>m.v.semeniuk@lis.institute</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	
<p>Мета практики – закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами під час вивчення курсу «Дендрологія» на лекціях та лабораторно-практичних заняттях, розвинення у них практичних навичок оцінювання деревних рослин за їх якостями та можливістю введення в лісове господарство, а також розвинення навичок з догляду за деревними рослинами та їх розмноження.</p> <p>Завдання навчальної практики</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчитися розпізнавати види деревних та чагарникових порід в природі за морфологічними ознаками певного органа (листіків, квіток, кори, гілок), за формою крони, загальним виглядом (габітусом) рослини в цілому; - закріпити знання про біологічні, екологічні особливості та якості основних деревних порід; - навчитись описувати якості дерев і чагарників; - засвоїти правила гербаризації і оформлення гербарного матеріалу. 	
Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів	
https://md.lis.institute/course/view.php?id=82	
Передумови вивчення* (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)	
Передумови вивчення забезпечують навчальна дисципліни: ботаніка, основи екології.	
Компетентності	
ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній	

системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 1. Здатність застосовувати знання, уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно – довідкових матеріалів.

ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

ПРН 2. Знати теоретичні основи дендрології, лісівництва, лісовідновлення та лісорозведення;

ПРН 6. Комбінувати поєднання різних технологічних прийомів для вирішення типових професійних завдань.

Структура та зміст освітнього компонента

Практичні 36/12 год. Самостійно робота 54/78 год.

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні задачі
-------------------------------	---

Засоби навчання	Мультимедійне обладнання, комп'ютерна техніка для опрацювання практичних робіт, пошук та аналіз інформації в мережі Інтернет
-----------------	--

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем
--	-----------

Змістовний модуль №1

Практична № 1. Деревні рослини, основні життєві форми

<p>Практ. – 0/0 год. Сам.роб. - 18/18 год. Література [1- 9]</p>	<p>У процесі виконання практичної роботи студенти повинні ознайомитись та вивчити життєві форми деревних рослин, їх значення для лісового господарства, вивчити особливості систематики рослин та визначення їх лісо утворюючих якостей.</p>
--	--

	Одночасно студенти збирають гербарний матеріал деревних рослин та закладають його в гербарні преси.
Змістовний модуль № 2	
Практична № 2. Морфологічні якості плодів, квіток та стовбурів рослин	
<p>Практ. – 0/0 год. Сам.роб. - 18/18 год. Література [1- 9]</p>	<p>У процесі виконання практичної роботи студенти повинні ознайомитись з морфологією органів деревних рослин. Вегетативні та генеративні пагони. Гомологічні й аналогічні органи. Морфологічна й анатомічна будова стебла і листка. Видозміни вегетативних пагонів. Стовбур, його будова і діагностичні ознаки. Крона, типи крони. Брунька, типи бруньок. Використання особливостей морфологічної й анатомічної будови вегетативних пагонів та їх органів для визначення виду деревних рослин. Корінь і коренева система: їх морфологічна та анатомічна будова, діагностичне значення при визначенні виду. Морфологічна та анатомічна будова стробіла і квітки, їх відмінності. Типи стробілів сучасних деревних рослин. Діагностичне значення особливостей стробілів та насінин голонасінних рослин. Квітка: будова, класифікація, пристосування до запилення, їх діагностичне значення. Суцвіття, їх еволюція. Особливості суцвіть деревних рослин. Типи суцвіть: моноподіальні, агрегатні. Діагностичне значення особливостей будови суцвіть. Будова плоду як достиглої квітки. Класифікації плодів. Насінина як достиглий насінний зачаток. Діагностичні значення ознак і особливостей будови плодів та насінин покритонасінних деревних рослин.</p>
Змістовний модуль № 3	
Практична № 3. Морфологічні форми хвойних і листяних рослин.	
<p>Лаб. – 0/0 год. Сам.роб. - 18/18 год. Література [1- 9]</p>	<p>У процесі виконання практичної роботи студенти повинні ознайомитись з основними формами крон та листків, у альбомі замальовувати найпоширеніші види листової пластинки та основні види листорозміщення.</p>

Змістовний модуль № 4	
Практична робота № 4. Екологічні фактори та екологія деревних рослин	
Практ. – 0/0 год. Сам.роб. - 18/18 год. Література [1- 9]	У процесі виконання практичної роботи студенти повинні звернути увагу на ріст і розвиток деревних рослин, на які впливають багато факторів – і природні, і штучні. Усі вони діють одночасно і комплексно, проте розглядають їх кожен окремо. Усі чинники розподіляють на п'ять груп: кліматичні фактори (світло, тепло, волога, вітер), ґрунтово-підґрунтові (родючість ґрунтів, механічний склад підґрунтя, ґрунтова волога), топографічні (рельєф), біологічні (біотичні – рослини, комахи, тварини, мікроби), антропогенні (господарська діяльність людини).
Змістовний модуль № 5	
Практична робота № 5. Асортимент рослин для лісорозведення	
Практ. – 0/0 год. Сам.роб. - 18/18 год. Література [1- 9]	У процесі виконання практичної роботи студенти повинні ознайомитись з найбільш поширеними лісотвірними породами в Україні – сосна, дуб, бук, ялина, ялиця, модрина. За господарським значенням деревної породи в деревостані виділяють головну деревну породу, підгін, супутню деревну породу, другорядну деревну породу, небажану деревну породу.
Змістовний модуль № 6	
Практична робота № 6. Екскурсія до Березнівського дендрологічного парку, Зірненського парку	
Практ. – 72/24 год. Сам.роб. - 0/48 год. Література [1- 9]	Збір гербарних зразків, закладка під прес, засушення зразків із подальшою проклейкою на А4.
Форми та методи навчання	
Практичні заняття передбачають виконання завдань за індивідуальними вихідними даними. У контексті практичних робіт застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні програми Microsoft Excel і Google таблиці. Здобувачі ВО всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НСІ НУВГП. Здобувачі ВО отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь на наукових конференціях, круглих столах, у публікаціях, аудиторних дискусіях, написанні кваліфікаційної випускової роботи.	

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

-технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
-програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
-програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань навчальної практики здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал, практичний матеріал, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали: – 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки; – 40 балів – залік (захист гербарію). Всього 100 балів. Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НСІ НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень студентів Надслучанського інституту НУВГП https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=195&id=473&Itemid=1000000000000; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість отримати додаткові бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник.- Львів: Априорі, 2008. - 656 с.
2. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник. – Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2004. – 408 с.
3. Заячук В.Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник. – Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2005. – 176 с.
4. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. - К.: Вища школа, 2003. - 199 с.
5. Шовган А.Д. Дендрологія: Навчальний посібник. - Львів; УкрДЛТУ, 2001- 152 с.
6. Шовган А.Д. Голонасінні, Практикум з дендрологіи: Навчальний посібник. - Львів: УкрДЛТУ, 2002.- 122 с.
7. Литвак П.В., Ткачук В.І. Дендрологія: Навчальний посібник - Житомир: Полісся, 2002. -340 с.
8. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Довідник / Кохно М.А., Пархоменко Л.І. та ін.; За ред. МАКохна - К.: Фітосоціоцентр, 2002. -448 с.
9. Липа О.Л. Дендрологія з основами акліматизації. - К.: Вища школа, 1977. -122 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Законодавство України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра спеціальності 205 "Лісове господарство".
4. Бібліотеки:
  - Надслучанський інститут НУВГП – м. Березне, вул.Чорновола, 25;
  - ВСП «Березнівський лісотехнічний фаховий коледж НУВГП» – м.Березне, вул.Чорновола, 23.Комп'ютерний клас Надслучанський інститут НУВГП – «Інтернет».

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання: - допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять та самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу; - цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання практичних робіт, а також індивідуальних завдань для отримання додаткових балів; - адаптивність, командна робота – під час дискусійних обговорень тематичних питань курсу, опрацювання практичних кейсів; - соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності; - критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять, участі в конференціях і круглих столах та/або наукових публікаціях; - самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з електронними навчальними ресурсами та інформаційними базами.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (залік) встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень студентів

Надслучанського інституту НУВГП

https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=195&id=473&Itemid=1000000000000 ;

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в

Надслучанському інституті Національного університету водного господарства та природокористування
https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&form_at=&task=frontfile.download&catid=195&id=317&Itemid=1000000000000 У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Надслучанському інституті Національного університету водного господарства та природокористування
https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&form_at=&task=frontfile.download&catid=195&id=274&Itemid=1000000000000

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувач має можливість визнання (перезарахування) результатів навчання в розрізі тематики курсу, які він набув у неформальній та інформальній освіті, згідно Положення про неформальну та інформальну освіту в НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdzili/centr-neformalnoji-osviti/dokumenty> Відповідна кількість годин може бути зарахована здобувачу в результаті успішного проходження ним відкритого онлайн-курсу з теми дисципліни. Для цього здобувачу необхідно представити підтверджуючий документ (сертифікат) про успішне проходження онлайн курсу.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Надслучанському інституті Національного університету водного господарства та природокористування
https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&form_at=&task=frontfile.download&catid=195&id=317&Itemid=1000000000000.

У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Надслучанському інституті Національного університету водного господарства та природокористування

https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&form_at=&task=frontfile.download&catid=195&id=274&Itemid=1000000000000.

Здобувачі ВО повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdzili/vyo/dokumenty> , а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Надслучанського інституту Національного університету водного господарства та природокористування

https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&form_at=&task=frontfile.download&catid=195&id=270&Itemid=1000000000000

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності:- сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/> - сторінка НУВГП "Якість освіти" <http://nuwm.edu.ua/sp> .

Вимоги до відвідування

Лекційні та практичні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій. У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із викладачем. Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.